

EFSA berispt bijenexpert die banden met activistische NGO verzwieeg

Noa Simon Delso heeft haar betrokkenheid bij de toentertijd activistische IUCN Task Force on Systemic Pesticides verzwegen voor de Europese voedselautoriteit EFSA. Daardoor glipte zij door de integriteitsscreening en werd als deskundige toegevoegd aan de Europese bijen-expertgroep. Deze groep speelde een belangrijke rol bij het Europese verbod op een aantal gewasbeschermingsmiddelen. EFSA heeft de kwestie onderzocht op aandragen van STAF en Simon Delso een berisping gegeven.

Het verhaal begint in 2010. Maarten Bijleveld van Lexmond van het Wereld Natuurfonds in Zwitserland haalt een groep van twaalf internationale wetenschappers van NGO's en universiteiten bij elkaar.

Er wordt een plan beraamd om een verbod af te dwingen op de neonicotinoïden via de Europese Commissie. Enkele verslagen van deze groep belandden jaren later op straat (zie artikel in STAF, mei 2020). In deze verslagen is te lezen dat wetenschappers en NGO's elkaar wilden helpen bij het afdwingen van een verbod.

Rond 2010 begint ook de kritiek op de neonicotinoïden toe te nemen vanwege het mogelijke risico voor bijen. De Europese Commissie geeft EFSA opdracht de kwestie te onderzoeken. EFSA stelt in 2011 een bijen-expertgroep in: de Working Group Bee Risk Assessment. De onafhankelijkheid van sommige leden van deze Working

Group werd ter discussie gesteld omdat zij tijdens hun zittingsperiode nauwe banden zouden onderhouden met NGO's. De beschuldigingen werden echter nooit hard gemaakt. Op eerdere vragen van STAF hierover antwoordde EFSA dat alle experts in de Working Group waren gescreend op nevenactiviteiten. Daaruit waren geen belangenconflicten gebleken.

BERISPING

Op de website van het Europese Parlement vond STAF een CV van de Spaanse Noa Simon Delso, een van de leden van de EFSA-expertgroep. Hieruit bleek dat zij in de periode dat zij deel uitmaakte van deze expertgroep (2011-2012), óók betrokken was bij de toentertijd activistische IUCN Task Force on Systemic Pesticides. STAF leverde deze bevinding aan bij EFSA, die daarop een onderzoek instelde. Na enkele maanden van intern onderzoek bevestigt EFSA dat

EFSA-rapportages over de effecten van neonicotinoïden op bijen staan al jaren ter discussie. NGO's zouden het besluitvormingsproces hebben beïnvloed.

Foto: Shutterstock

Simon Delso heeft nagelaten haar betrokkenheid bij deze IUCN Task Force te vermelden in haar belangenverklaring. “EFSA heeft besloten om het wangedrag aan te pakken met een berispingbrief aan Simon Delso, zonder verdere gevolgen”, aldus de EFSA-woordvoerder.

EFSA-RAPPORTAGES

De vraag dient zich aan welke invloed Simon Delso heeft gehad op het EFSA-advies over de neonicotinoïden. Uit de verslagen van de bijen-expertgroep van EFSA valt op te maken dat zij onder meer de tekst formuleerde voor betere bescher-

mingsdoelen voor bijen en de aanbeveling om het ‘TK/TD-model (TK/TD Toxicokinetic/Toxicodynamic)’ te gebruiken voor het bepalen van de schadelijke effecten van neonicotinoïden op bijen. STAF heeft nog niet in beeld of de EFSA tot een ander advies zou zijn gekomen zonder de inbreng van Simon Delso.

LIJN NAAR UNIVERSITEIT UTRECHT

Een van de trekkers van de IUCN Task Force Systemic Pesticides is de Nederlandse bijenonderzoeker Jeroen van der Sluijs, verbonden aan het Copernicus Instituut van de Universiteit Utrecht. Van der Sluijs

was vanaf het eerste uur (2010) betrokken bij het Europese strijdplan tegen de neonicotinoïden. Vlot na de oprichting sluit ook Noa Simon Delso zich aan bij deze groep. Rond datzelfde moment gaat zij eveneens aan de slag als bijen-expert voor de EFSA, zij verzwijgt haar betrokkenheid bij de groep van Van der Sluijs.

Meteen na haar werk voor de EFSA vertrekt Simon Delso naar Nederland, naar Van der Sluijs. Zij werkte van januari 2013 tot april 2014 als bijenonderzoeker aan het Copernicus Instituut van de Universiteit Utrecht.

Van der Sluijs is gevraagd om een reactie. Hij reageert niet. ■

Historie Europese besluitvorming

De neonicotinoïden (insecticiden) werden zo'n dertig jaar geleden ontwikkeld. Zo'n tien jaar geleden kwamen er signalen over de schadelijke effecten voor onder meer bijen. Inmiddels zijn enkele middelen verboden, andere nog toegelaten onder strenge voorwaarden. De Europese Commissie heeft EFSA (de Europese Autoriteit voor de Voedselveiligheid)

opgedragen de effecten op bijen en andere bestuivers te evalueren. Begin 2013 publiceerde EFSA de uitkomsten van haar onderzoek, met als conclusie dat onaanvaardbare effecten op bijen in bepaalde situaties niet kunnen worden uitgesloten. Daarop werd het gebruik deels verboden, deels beperkt. In de jaren erna kwam EFSA met aanvullende studies.